

Лабораторна робота

Фізичні основи мікроелектронних пристроїв.

Мета роботи: розрахувати параметри заданих матеріалів та пристроїв.

Послідовність виконання роботи

1. Вирішити задачі згідно до варіанту.

№1	№15
<p>1. Питомий опір власного германію при $T=300\text{K}$ $\rho=43\text{ Ом}\cdot\text{см}$. Рухливості електронів та дірок в германії дорівнюють відповідно 3900 та $1900\text{см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. Визначити власну концентрацію електронів та дірок.</p> <p>2. В рівноважному стані висота потенційного бар'єру германієвого р-п- переходу 0,2В, концентрація акцепторної домішки в р- області набагато менша концентрації донорів в п- області та дорівнює $3\cdot 10^{14}\text{ см}^{-3}$. Площа переходу 1мм^2, $\epsilon=16$ Ф. Визначити бар'єрні ємності, що відповідають зворотнім напругам 0,1 та 10 В.</p>	<p>1. В зразку германію п-типу рухливість основних носіїв заряду 10мкс, а їх рухливість $3900\text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. Розрахувати дифузійну довжину електронів при $T=300\text{K}$.</p> <p>2. Визначити коефіцієнт зворотного зв'язку h_{12} для біполярного транзистору п-р-п в схемі з загальною базою, якщо вхідна напруга 0,2В, $I_k=5\text{мА}$, $R_k=30\text{Ом}$.</p>
№2	№16
<p>1. Визначити концентрацію неосновних носіїв заряду, їх рухливість в зразку германієвого напівпровідника р-типу при $T=300\text{K}$, якщо концентрація акцепторної домішки $N_a=10^{16}\text{ см}^{-3}$, а коефіцієнт дифузії електронів $D_n=93\text{ см}^2/\text{с}$.</p> <p>2. У транзисторі п-р-п концентрація донорів в емітері 10^{20} м^{-3}, концентрація акцепторів у базі 10^{18} м^{-3}. Враховуючи, що рухливості електронів та дірок дорівнюють 0,4 та 0,2 $\text{м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ відповідно, визначити відношення діркового струму до електронного на переході емітер-база.</p>	<p>1. В зразку германію п-типу рухливість основних носіїв заряду $3\cdot 10^{-8}\text{ мкс}$, а їх рухливість $6,2\text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. Розрахувати дифузійну довжину електронів при $T=290\text{K}$.</p> <p>2. Розрахувати довжину хвиль випромінювання, яке необхідне для створення електронно-діркових пар у власному германії $\Delta E=0,85\text{ Дж}$, кремнії $\Delta E=1,54\text{ Дж}$, арсеніді галію $\Delta E=1,5\text{ Дж}$, оксиді кремнію $\Delta E=12\text{ Дж}$.</p>
№3	№17
<p>1. Дано зразок легованого кремнію п-типу довжиною 1см, шириною 0,2 см та товщиною 0,1 см. Рухливість електронів та дірок дорівнюють відповідно 1200 та 50 $\text{см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, концентрація власних носіїв заряду $n_i=1,5\cdot 10^{10}\text{ см}^{-3}$. Визначити: а) концентрацію домішки в зразку, якщо його опір $R=150\text{ Ом}$; б) відношення діркової питомої провідності до електронної.</p> <p>2. Питома електропровідність у власному напівпровіднику дорівнює $4,3\cdot 10^{-4}\text{ См/м}$ при температурі $T=300\text{K}$. Розрахувати власну концентрацію, якщо рухливість електронів $0,135\text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, а рухливість дірок $0,048\text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$.</p>	<p>1. В зразку германію концентрація дірок 10^{20} м^{-3}, а їх рухливість $0,17\text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. Розрахувати дифузійну довжину дірок та відношення концентрацій: електронної до діркової, якщо час життя 10^{-4} с, а власна концентрація $1,3\cdot 10^{19}\text{ м}^{-3}$.</p> <p>2. Дано зразок легованого кремнію п-типу довжиною 1,5см, шириною 0,5см та товщиною 0,2 см. Рухливість електронів та дірок дорівнюють відповідно 3200 та 1500 $\text{см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, концентрація власних носіїв заряду $n_i=1,5\cdot 10^{13}\text{ см}^{-3}$. Визначити: а) концентрацію домішки в зразку, якщо його опір $R=200\text{ Ом}$; б) відношення діркової питомої провідності до електронної.</p>
№4	№18

<ol style="list-style-type: none"> Зразок германію має в якості домішки 10^{14} донорних атомів в 1 см^3 при температурі зразку $T=300\text{K}$. Визначити щільність повного дрейфового струму, якщо до зразка прикладене електричне поле напруженістю 2 В/с. Рухливість електронів $3800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, рухливість дірок $1800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, $n_i=1,5 \cdot 10^{10} \text{ см}^{-3}$. Розрахувати питомий опір, якщо концентрація дорівнює 10^{14} см^{-3}, а рухливість $1400 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ та при значеннях концентрації 10^{18} см^{-3}, а рухливості $1900 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. 	<ol style="list-style-type: none"> В зразку германію n-типу концентрація донорів 10^{17} см^{-3}, а час життя електронів 50 мкс. Розрахувати дифузійну довжину електронів при $T=300\text{K}$ та концентрацію акцепторів, якщо коефіцієнт дифузії $99 \text{ см}^2/\text{с}$, а власна концентрація $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$. В рівноважному стані висота потенційного бар'єру германієвого p-n- переходу $0,5 \text{ В}$, концентрація акцепторної домішки в p-області набагато менша концентрації донорів в n- області та дорівнює $3 \cdot 10^{16} \text{ см}^{-3}$. Площа переходу 4 мм^2, $\epsilon=16 \Phi$. Визначити бар'єрні ємності, що відповідають зворотнім напругам $0,5$ та 15 В.
<p style="text-align: center;">№5</p> <ol style="list-style-type: none"> Розрахувати довжину хвиль випромінювання, яке необхідне для створення електронно-діркових пар у власному германії $\Delta E=0,67 \text{ Дж}$, кремнії $\Delta E=1,12 \text{ Дж}$, арсеніді галію $\Delta E=1,42 \text{ Дж}$, оксиді кремнію $\Delta E=9 \text{ Дж}$. В зразку кремнію концентрація донорів 10^{21} м^{-3}, а рухливості електронів та дірок дорівнюють $0,135 \text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ та $0,048 \text{ м}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ відповідно. Розрахувати відношення електронної електропровідності до діркової, якщо $T=300\text{K}$, власна електропровідність $4,3 \cdot 10^{-4} \text{ См/м}$. 	<p style="text-align: center;">№19</p> <ol style="list-style-type: none"> Розрахувати коефіцієнти дифузії електронів та дірок в зразку кремнію при $T=300\text{K}$, якщо рухливість електронів $1400 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, а рухливість дірок $500 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$. Зразок германію має в якості домішки 10^{16} донорних атомів в 1 см^3 при температурі зразку $T=300\text{K}$. Визначити щільність повного дрейфового струму, якщо до зразка прикладене електричне поле напруженістю 4 В/с. Рухливість електронів $3800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, рухливість дірок $1800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, $n_i=1,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$.
<p style="text-align: center;">№6</p> <ol style="list-style-type: none"> Визначити час життя та рухливість дірок в кремнії p-типу при кімнатній температурі, якщо дифузійна довжина дірок $L_p=0,07 \text{ см}$, а коефіцієнт дифузії $D_p=93 \text{ см}^2/\text{с}$. В зразку германію p-типу концентрація основних носіїв заряду 10^{16} см^{-3}, а коефіцієнт дифузії $93 \text{ см}^2/\text{с}$. Розрахувати рухливість дірок та концентрацію електронів при власній концентрації $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$. 	<p style="text-align: center;">№20</p> <ol style="list-style-type: none"> Розрахувати рухливість електронів та їх час життя при $T=300\text{K}$, якщо дифузійна довжина $0,15 \text{ см}$, а коефіцієнт дифузії $93 \text{ см}^2/\text{с}$. Питомий опір p-області германієвого p-n- переходу $3 \text{ Ом}\cdot\text{см}$, а питомий опір n-області $1,5 \text{ Ом}\cdot\text{см}$. Обчислити контактну різницю потенціалів при $T=300\text{K}$, якщо рухливість електронів $3800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, рухливість дірок $1800 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, а власна концентрація германію $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$.
<p style="text-align: center;">№7</p> <ol style="list-style-type: none"> Різкий кремнієвий p-n перехід має домішкові концентрації $N_a=10^{15} \text{ см}^{-3}$ та $N_d=2 \cdot 10^{17} \text{ см}^{-3}$. Розрахувати значення висоти потенційного бар'єру та ширину шару ОПЗ при кімнатній температурі та нульовій зовнішній напрузі. Визначити концентрацію дірок та електронів в германії p-типу при $T=300\text{K}$, якщо питома провідність дірок дорівнює 100 См/см, рухливість дірок $1900 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$, а власна концентрація германію $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$. 	<p style="text-align: center;">№13</p> <ol style="list-style-type: none"> Рухливість дірок та електронів дорівнюють $500 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ та $1400 \text{ см}^2/\text{В}\cdot\text{с}$ відповідно при температурі $T=300\text{K}$. Розрахувати коефіцієнти дифузії електронів та дірок. В рівноважному стані висота потенційного бар'єру германієвого p-n- переходу $0,2 \text{ В}$, концентрація акцепторної домішки в p-області набагато менша концентрації донорів в n- області та дорівнює $3 \cdot 10^{14} \text{ см}^{-3}$. Площа переходу 1 мм^2, $\epsilon=16 \Phi$. Визначити ОПЗ для зворотної напруги $0,1$ та 10 В.
<p style="text-align: center;">№11</p> <ol style="list-style-type: none"> Надано ВАХ напівпровідникового діоду. Напруга змінюється з інтервалом 1 В, а струм з інтервалом 1 А. Розрахувати 	<p style="text-align: center;">№8</p> <ol style="list-style-type: none"> Питомий опір p-області кремнієвого p-n переходу $\rho_p=1,41 \text{ Ом}\cdot\text{см}$, а n-області $\rho_n=2,24 \cdot 10^{-2} \text{ Ом}\cdot\text{см}$. Розрахувати контактну

<p>значення опору та диференційного опору влюбій точці на прямій гілці ВАХ.</p> <p>2. Визначити бар'єрну ємність германієвого р-п- переходу, якщо питомий опір р-області $3,5 \text{ Ом} \cdot \text{см}$, контактна різниця потенціалів $0,35 \text{ В}$, прикладена зворотна напруга 5 В та площа поперечного перетину переходу 1 мм^2.</p>	<p>різницю потенціалів при $T=300 \text{ К}$, якщо рухливість дірок та електронів дорівнюють $444 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$ та $279 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$ відповідно.</p> <p>2. У власному германієвому напівпровіднику при $T=300\text{К}$, рухливість електронів $3900 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$, рухливість дірок $1900 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$. Визначити концентрацію пар електрон-дірка, якщо електропровідність $0,01 \text{ См/см}$.</p>
<p style="text-align: center;">№9</p> <p>1. Германієвий р-п перехід має зворотній струм зміщення 1 мкА, а кремнієвий з такими ж розмірами -10^{-8} А. Розрахувати та порівняти пряме падіння напруги на переходах при $T=293\text{К}$, якщо через кожен діод протікає струм 100 мА.</p> <p>2. Визначити питому провідність зразку кремнію при $T=300\text{К}$, якщо концентрація акцепторів в напівпровіднику $2,3 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$, концентрація донорів $2,2 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$, коефіцієнти дифузії дірок та електронів складають 13 та $34 \text{ см}^2/\text{с}$ відповідно.</p>	<p style="text-align: center;">№12</p> <p>1. Надано ВАХ тунельного діоду. Напруга змінюється з інтервалом 1 В, а струм з інтервалом 1 А. Розрахувати значення опору та диференційного опору влюбій точці на ділянці з від'ємним диференційним опором.</p> <p>2. Струм через діод 25 мкА. Визначити його опір та диференційний опір при $T=300\text{К}$, якщо напруга $0,1 \text{ В}$, а струм насичення $0,2 \text{ мкА}$.</p>
<p style="text-align: center;">№10</p> <p>1. В деякому ідеальному р-п переході зворотній струм насичення 10^{-14} А при температурі $T=300\text{К}$, та 10^{-9} А при температурі $T=125^\circ\text{C}$. Знайти напругу на р-п переході в обох випадках, якщо прямий струм 1 мА.</p> <p>2. Визначити питомий опір власного германієвого зразку при $T=300\text{К}$, якщо власна концентрація $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$, рухливості електронів та дірок 3900 та $1900 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$. Як зміниться питомий опір, якщо до цього зразку додати домішки так, щоб 1 атом донорної домішки приходився на 10^8 атомів германію? Концентрація атомів германію при $T=300\text{К}$ складає $4,4 \cdot 10^{28} \text{ м}^{-3}$.</p>	<p style="text-align: center;">№14</p> <p>1. В кремнієвому р-п переході концентрація донорів 10^{17} см^{-3}, рухливість електронів $3900 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$, час життя електронів 50 мкс при $T=300\text{К}$. Розрахувати дифузійну довжину електронів та концентрацію акцепторів, якщо власна концентрація дорівнює $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$.</p> <p>2. В рівноважному стані висота потенційного бар'єру германієвого р-п- переходу $0,2 \text{ В}$, концентрація акцепторної домішки в р-області набагато менша концентрації донорів в п- області та дорівнює $3 \cdot 10^{14} \text{ см}^{-3}$. Площа переходу 1 мм^2, $\epsilon=16 \text{ Ф}$. Визначити ОПЗ для прямої напруги $0,1 \text{ В}$.</p>
<p style="text-align: center;">№21</p> <p>1. В деякому ідеальному р-п переході зворотній струм насичення 10^{-15} А при температурі $T=300\text{К}$, та 10^{-100} А при температурі $T=145^\circ\text{C}$. Знайти напругу на р-п переході в обох випадках, якщо прямий струм 5 мА.</p> <p>2. В кремнієвому р-п переході концентрація донорів 10^{18} см^{-3}, рухливість електронів $2900 \text{ см}^2/\text{В} \cdot \text{с}$, час життя електронів 70 мкс при $T=300\text{К}$. Розрахувати дифузійну довжину електронів та концентрацію акцепторів, якщо власна концентрація дорівнює $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$.</p>	<p style="text-align: center;">№22</p> <p>1. Визначити питому провідність зразку кремнію при $T=300\text{К}$, якщо концентрація акцепторів в напівпровіднику $2,0 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$, концентрація донорів $2,5 \cdot 10^{13} \text{ см}^{-3}$, коефіцієнти дифузії дірок та електронів складають 96 та $99 \text{ см}^2/\text{с}$ відповідно.</p> <p>2. Різкий кремнієвий р-п-перехід має домішкові концентрації акцепторів 10^{14} см^{-3} та донорів $2 \cdot 10^{17} \text{ см}^{-3}$. Розрахувати значення висоти потенційного бар'єру та ширину ОПЗ при кімнатній температурі та нульовій зовнішній напрузі.</p>

Зміст звіту

Звіт повинен містити тему та мету роботи, завдання, повне рішення з вказанням одиниць вимірювання .

Контрольні питання

1. Основні параметри та їх визначення для власного напівпровідника.
2. Основні параметри та їх визначення для домішкового напівпровідника
3. Основні характеристики та параметри напівпровідникових діодів.